

Înnoiri militare și evenimente mai importante din viața armatei austriece în perioada 1849—1859 oglindite în "Geschichte des k.u.k. Infanterieregiments nr. 63" întocmit de capitănelul Michael Schneider, Bistrița, 1906

La sfârșitul războiului revoluționar de la 1848-1849 Regimentul II grăniceresc de la Năsăud se afla dispersat în diferite regiuni ale Transilvaniei, Banatului, Bucovinei și Galiției, în scopul menținerii ordinii. Regimentul, ca și districtul din care făcea parte, a suferit pierderi în această perioadă, numărul militarilor rămași fiind de 500, la care se adăugă pierderi materiale și din rândul civililor. La 11 august 1849, generalul Ludwig Wolgemuth, guvernatorul civil și militar al Transilvaniei, dispune dezarmarea tuturor locuitorilor din această provincie, inclusiv a Regimentului românesc de la Năsăud.

În a doua parte a anului 1850, grănicerii sunt lăsați la vatră, prilej cu care ei caută să-și refacă locuințele complet distruse. Mare parte dintre ei încep activități meșteșugărești, comerciale sau de plătire; de asemenea, sunt prezenți și în minele de la Rodna. În această situație se găsea Regimentul grăniceresc de la Năsăud în timpul reformelor inițiate de Franz Iosif.

Capitolul 15

1849—1859. Înnoiri militare și evenimente importante

Sângeroaselor deznodăminte al anului 1849 de pe câmpurile de bătălie le-au urmat 10 ani de pace.

În decursul acestei pașnice perioade a binevoit Majestatea Sa a Înalțului nostru Comandant Suprem, în locul reformelor și îmbunătățirilor obișnuite doar parțiale de până atunci, o ordonare bazată pe principii clare, de a realiza o muncă pentru pace, temeinică și însemnată pentru dezvoltarea armatei, în toate domeniile vieții acesteia.

În felul organizării armatei se făcuseră chiar de la început schimbări noi și importante.

Pân în anul 1848 nobilimea era scutit legal de îndeplinirea serviciului militar, de i aceasta nu f cea nici un uz de acest privilegiu, mai mult chiar, fiii s i serveau în num r mare ca voluntari în armat .

De asemenea, perioada de stagiu era una diferit pân în acea perioad , respectiv 14, 10 sau 8 ani, chiar dac încorpor rile au fost efectuate în cercurile de recrutare ale rilor germane i slave, din cele ungare sau italiene ti, cu care Tirolul se afla pe picior de egalitate.

Peste aceasta, centrele porturilor libere din Triest i Fiume, ca i Dalma ia, unde aveau loc recrut ri voluntare pentru flot i neoficiale pentru armata terestr , au r mas complet în afara conscrip iei.

Prin prescrip ia provizorie, care a fost dat de c tre Majestatea Sa Franz Josef I la 5 Decembrie 1848, la pu ine zile dup urcarea lui pe tron, a fost ini iat asimilarea. Scutirea nobilimii promis prin patentă de recrutare din decembrie 1827 de-acum înceta. Prin patentă Imperial din 19 aprilie 1850 a fost extins pe mai departe durata de reangajare în armat de numai 8 ani i la rile Coroanei maghiare, mai departe prin Patentă Imperial din 2 februarie 1852, recrutarea cu reangajare de 8 ani în Dalma ia, ca i prin patentă din 9 februarie acela i an pentru ora ele Buccari, Fiume i Triest împreun cu zona ora elor sale, îns totu i aplicarea acestei m suri la Triest a fost monentan amânat .

Armata de odinioar a provinciilor germane era constituit din recru i i rezervi ti din toate specialit ile i ducea astfel lipsa vitejiei r zboinice, ca simpl trup de infanterie. Infanteristul trebuia s serveasc pân la 45 de ani, dar dac a mai servit deja ca soldat, pân la 38 de ani, i era sustras de asemenea de la via a cet eneasc i din calculele de între inere. Acestor inconveniente le veni în întâmpinare patentă imperial din 31 Iulie 1852 prin care Institutul armatei de uscat era desfiinat i era organizată o rezerv pentru toate rile monarhiei cu excep ia grani elor militare. Conform acesteia, fiecare soldat al armatei care apar inea st rii de rigoare a trupei, f r deosebire de specialitate i de denumirea trupei sau bran ei, era obligat s îndeplineasc înc un serviciu de rezerv de 2 ani dup satiafacerea celor 8 ani sau mai mult, în mod

disciplinar, conform legii, obliga ie care consta în aceasta, c trupa de rezerv l sat în patria ei în conditii normale de pace este îndatorat s se întoarc în serviciul activ în cazul unui r zboi sau în cazul începerii evenimentelor excep ionale, pe toat durata aceatora.

Ca un pas mai important pe mai departe, de a realiza echivalarea tuturor cet enilor în fa a legii i „reglementarea organiz rii armatei în mod uniform pe tot teritoriul imperiului”, este de v zut patenta imperial din 29 septembrie 1858. Conform hot rârilor acesteia, armata este organizat : prin înrolarea cade ilor în institu ii militare, prin intrare voluntar , prin succesiuneaanilor de recrutare, i a func iei i prin înnoirea voluntar a serviciului deja îndeplinit. Înrolarea este obligatorite. Scutirile de aceasta au loc doar în anumite cazuri caracteristice. Serviciul în armat dureaz 8 ani. Dup îndeplinire mai este înc de îndeplinit serviciul de rezerv .

În timp ce solda ii au pierdut medalia de argint pentru vitejie care se afla în posesia lor deja de mai demult (a c rei prim clas a fost emis de Împ ratul Josef al II-lea înainte deschiderii campaniei contra turcilor din 1788 în acela i timp cu medalia de aur pentru vitejie, cea de-a doua clas de c tre Împ ratul Ferdinand dup închierea victorioas a campaniei contra Sardiniei din 1848), de îndat ce ei au cucerit-o pe cea de aur printr-o nou fapt de arme, la 6 iunie 1849, un decret ministerial f cu cunoscut Ordinul Împ ratului, ca pe viitor poseserii de medalii de vitejie, chiar dac ei ob in un grad superior, "s nu renun e la cele prim-ob inute, a a c toate cele 5 însemne de vitejie pot s împodobeasc pieptul unui astfel de viteaz". Medalia de aur i de argint Clasa I" d fiec ruia dreptul la o aloca ie a salariului sistematizat complet sau doar pe jum tate", astfel c posesorul ambelor medalii ob ine venituri secundare care sunt legate de aceasta pentru fiecare din ele.

Cu ordonan a Imperial din 25 septembrie 1849 Majestatea Sa a fondat un însemn al serviciului militar pentru ofi erii (dup al 25-lea i al 50-lea an de serviciu) i trup (dup al 8-lea i al 16-lea an) armatei terestre i flotei imperiale. Scopul acestui însemn de serviciu const în recunoa terea serviciului militar îndelungat i de calitate i

În aceasta oamenii loiali sunt câștigați pentru serviciul de război iar indivizii utili sunt destinați continuării serviciului militar.

Pentru recompensarea serviciilor militare, devotamentului corespunzător ca și a meritelor mai importante în vreme de pace și război, Majestatea Sa a binevoit, prin Înalta Hotărâre din 22 octombrie 1849 de a adăuga crucea meritului militar la banda medaliei de vitejie și prin Înalta Hotărâre din 2 decembrie 1849 de a înființa Ordinul "Franz Josef" cu trei clase. Crucea meritului militar avea doar o clasă. Nu s-a acordat nici o preferință pentru nobili sau privilegii asemănătoare. Cu aceasta sunt luați în considerare doar ofițerii combatanți, care au realizat servicii deosebite de folositoare în război prin înaltă conștiință și hotărâre, în vreme de pace prin zel și putere de muncă ieșite din comun.

Pe 16 octombrie 1849, Majestatea Sa a extins ordinul peste întreaga armată.

Ca autoritate centrală peste armata imperială și regală a fost întemeiat "Înaltul Comandament Suprem". Cele 12 corpuri de armată existente, de infanterie, unul de rezervă și unul de cavalerie, au fost împărțite în patru armate. Comandamentul primei armate își avea sediul la Viena, al celei de-a doua la Milano, al celei de-a treia la Ofen, al celei de-a patra la Lemberg.

Pentru "capitan-locotenent" și "sublocotenent-de îndatorire mai mare sau mai mic" a fost creat denumirea de rang "Capitan clasa 2-a" și "Sublocotenent clasa 1-a" și "2-a".

Cu Înaltul Ordin din 30 august 1849 a fost introdus pentru infanterie haină albă cu guler scrobit și rând dublu de nasturi ca și în locul hainei-capot cenușii, paltonul cenușiu cu două rânduri de nasturi. Ca însemn de rang pentru ofițerii superiori și de stat major intrau stelele în locul nureului. Doctorul de regiment obține pe lângă îndatoriri însemnele de grad ale capitanului, jumătatea mai în vârstă a medicilor efie pe acelea ale locotenentilor majori, cei mai tineri pe acelea ale locotenentilor.

Anul 1850 pregătiți sfârșitul îndelung al dezordinii obișnuite de până atunci, cei indivizii cu reputație proastă din artilerie și cavalerie s-au mutat la infanterie. Indivizii pedepsiți de două ori mai mult au fost încartiruiți în companiile

disciplinare organizate în garnizoanele Komore, Timișoara, Alba-Iulia, Theresienstadt, Olmutz și Mantua.

La 1 noiembrie apar pentru prima dată monitorul armatei.

La 20 noiembrie armata suspendă suplimentarea pusă în anul precedent la constituție în jurul mântului de drapel.

Cu 1 martie 1851 intră în vigoare un nou regulament de exerciții și instruire.

Prima cu boruri aurii, prevăzută cu penaj negru de cocoș, a ofițerilor de stat major din infanterie a fost înlocuită prin cocardă de ulan. Aceasta obține ca emblemă vulturul imperial în locul cocardelor și împletiturilor de pânză atunci.

Către mijlocul anului s-a realizat o normalizare a salariului pe timp de pace. Salariul anual al locotenentului clasa a 2-a era de 400, al locotenentului clasa 1 de 450, al locotenentului major 500, al capitanei clasa a 2-a 700, al capitanei clasa 1-a 900, al maiorului 1200, al locotenent-colonelului 1500, al colonelului 1800 de guldeni. Salariul pe timp de pace află o mărire lunară în situație de alarmă, și chiar la ofițerii inferiori cu 12, capitani cu 20, maiori și locotenenți-colonei cu 35, la colonei cu 40 de guldeni. În vreme de război, mărimea lunară a salariului de pace se ridică la ofițerii subordonați cu 20, capitani cu 30, maiori cu 60, locotenenți-colonei cu 80, la colonei cu 120 guldeni moneda convențională.

Pentru a asigura în armată capacitatea continuă de ripost și o organizare normală prin trupa instruită sub toate aspectele, Înalțul Comandant Suprem dispune prin ordinul din 1 august 1852 sistemul modificat de depozit după diverse specialități. Fiecare regiment de infanterie de linie obține un batalion de depozit cu 4 companii. Despre aceasta mai multe la organizarea Regimentului în anul 1860.

Pentru grănicerii militari a intrat în vigoare prin patentă din 7 mai 1850 o nouă lege de bază, care le dădea "vitejilor și credincioșilor grăniceri", celor care le oferea avantaje esențiale, ca o "mulțumire cinstită din partea Împăratului lor". Organizările militare ale graniței nu află prin aceasta nici o schimbare, poate doar raporturile cetățenești, care purtă înainte de aceasta un pur caracter feudal. Raportul de utilizare a dreptului de proprietate dedus din asociațiile nobiliare de arendare existente până atunci după legea

de proprietate a granicerilor din 1807 se suprimă, și toate bunurile care se aflau în posesia locuitorilor de la grani devenind de acum înainte proprietatea comună a comunităților de grani. Se ridicau limitările impuse până acum grănicerilor în învecinarea comerului, a meșteșugurilor, artelor și științelor, mai departe se încheia obligația de odinioară în a realiza munca fiscală plătită și neplătită. În orașele existente sub numele de comunități militare de grani intră în aplicare norma de conscripție și recrutare generală.

Un înalt ordin din 21 ianuarie 1851 prescrie unirea corpului ingineresc cu cel de sapeuri și mineri, cele trei corpuri constituind acum unul singur: arma de geniu. Cu hotărârea Imperială din 6 aprilie 1860 au fost create în locul celor 12 batalioane de geniu de până atunci, două regimente de geniu, care constau fiecare din 4 batalioane de infanterie și un divizion de depozit. 4 batalioane au fost desființate.

Deoarece cu cavaleria se făcuse experiența că ulanii realizau de preferință servicii de cavalerie ușoară, a fost ordonat prin înaltul decret din 6 mai 1851 transformarea regimentului de cavalerie ușoară în regiment de ulani și a fost refcut doar al patrulea regiment ca regiment de Dragoni.

Școlile militare, care erau constituite odinioară din instituții izolate au fost legate într-un sistem organic prin noua organizare din 12 februarie 1852 și completate. De acum înainte ele s-au descompus prin transformarea caselor de educație a regimentelor în institute militare propriu-zise (case de educare a militarilor inferiori și superiori, institute pentru cadeti, academii militare) și institute militare înalte (Institutul de teorie militară, institutul central de echitație, înaltul curs de artilerie și geniu la academiile și școlile de război respective), cu hotărârea de a forma ofițeri ai tuturor armelor pentru ranguri înalte, dar de preferință pentru statul major general.

Școlile de urși ale grenadirilor au fost înlăturate. În locul lor intră școala de ulan de infanterie. Grenadierii se deosebeau de fusilieri de acum înainte doar prin sabia scurtă și grenadele de alamă la buzunarul de cartușe și aruncătoare. În caz de război cele 4 companii de grenadieri ale unui regiment se constituiau într-un batalion.

Infanteria de linie a fost adus la 62 de regimente, și prin Înalta hotărâre din 27 decembrie 1859 la 80 de regimente.

La 18 februarie 1853 a fost încercat un atentat împotriva Majestății Sale Împăratului Franz Josef I, cu ocazia unei plimbări pe bastionul cetății din Viena de către Johann Libeny, o călărie de croitor născut la Csávár în Ungaria. Nelegiuitul atentat a fost evitat în mod fericit de către însoțitorii Majestății Sale, adjutantul Maximilian O'Donnell și cetăreanul vienez Josef Ettenreich. După atentat, primele cuvinte ale Majestății Sale au fost: „Așa s-au manifestat și bravii mei soldați în Milano!” Ele sunt o frumoasă expresie a marelui respect al Majestății Sale pentru armată.

La 1 iulie a fost înființat ministerul de război în comandamentul militar superior. Agenții comandanților militari ai țării trecuseră la comandanții de armată.

În locul furierilor și servitorilor privați de până atunci, au fost sistematizate ordonanțele (manta albastru deschis cu gulere scrobite, pantaloni albastru deschis, cap albastru deschis cu dungi roșii).

La 2 martie amiralul rus prin Mentschikoff intră în haină de câlătorie și cizme prăfuite în Divanul împăratului de sărbătoare, și ceru în numele stăpânului său, împăratului Nicolae, stăpânul tuturor rușilor de la sultanul Abdul Medschid protectoratul peste creștinii ortodocși din imperiul otoman. Cererea a fost respinsă. La 7 iulie sosi prin ului Michael Gortschakoff ordinul de a trece Prutul cu două armate a câte 40 000 de oameni conduse de generalii Lüders și Danneberg și de a ocupa Principatele Dunărene. La 4 octombrie Poarta declară război Rusiei. La 28 martie 1854 următorii din partea puterilor vestice, Anglia și Franța declară război împăratului Nicolae. Austria se menține în expectativă. Se mulțumește cu constituirea unui corp de observație sub comanda mareșalului de infanterie Coronini spre Serbia în iarna lui 1854. În tratatul din 20 aprilie 1854 Austria și Prusia declară că încercarea Rusiei de a-și alipi Principatele Dunărene înseamnă pentru ele stare de război. Sub înaltul ordin al generalului de artilerie Hess au mai fost mobilizate armata a 3-a (comandant: general de cavalerie, guvernator militar și civil al Ungariei, Arhiducele Albrecht), a 4-a (comandant: general de cavalerie Schlick) și o parte a armatei 1-a. După o întâlnire

personal a Împăratului Franz Josef cu Împăratul Friedrich Wilhelm al IV-lea în Tein a fost cerut la 10 iunie la Pressburg evacuarea Principatelor Dunărene. Austria încheie cu Poarta un tratat care o îndreptăea pentru ocuparea Principatelor Dunărene. Trupele imperiale ocupă succesiv Moldova și Valahia. Bătrânul conducător al trupelor ruse, prințul Paskewitsch și-a retras trupele înapoi peste Dunăre și Prut. Moldova și Valahia au fost evacuate la mijlocul lui septembrie și au fost de acum înainte ocupate de trupele austriece. Austria era hotărâtă să întâmpine cu armele o nouă prundere a rușilor. Totuși, nu veni vreo contribuție activă a monarhiei noastre în războiul oriental. La 2 martie 1855 mândrul și încă tânărul Nicolae I murise teptat de repede. Fiul și succesorul său Alexandru al II-lea continuă războiul. În mai sosi și corpul de ajutor sardinic, al lui Victor Emmanuel pentru alipirea la trupele puterilor vest-europene pe sângeroasele teatre de luptă din Crimeea. La 8 septembrie căzu Sevastopolul. La 30 martie 1856 se ajunse la o înțelegere la Paris, între cele 4 mari puteri Rusia, Anglia, Franța și Austria, cu Turcia, Prusia și Sardinia, potrivit căreia era asigurată integritatea teritorială a Imperiului Otoman, Principatele Moldova, Valahia și Serbia erau puse, pe lângă suzeranitatea Turciei, încă sub protecția puterilor semnatare, a fost garantată egalitatea creștinilor cu mahomedanii de către toate Marile Puteri, Marea Neagră era declarat neutră și au fost închise porturile acesteia tuturor navelor de război în scopul înlăturării ponderii rusești în apele pontice.

La 24 aprilie 1854 Majestatea Sa Împăratul se căsătoriește cu Înalta Sa Alte Regală prințesa Elisabeth Eugenie Amalia, fiica Alte ei Sale Regale a Herogului Maximilian Josef von Bayern.

Înaltul ordin scris din 15 ianuarie 1855 puse capăt influenței Majestății Sale Împărateasa Elisabeta la amenda băteii la stroy, a așezării numitei treceri printre verigi.

Cu Înalta Hotărâre din 29 iunie a fost limitat dreptul comandanților de a aplica pedepse disciplinare prin lovituri de baston. Comandantul de regiment avea voie să adjucece doar 40 de lovituri de băț, comandantul de batalion 30, comandantul de companie 20.

La 1 iulie apără o nouă lege a pedepsei militare care este astăzi încă în vigoare.

În anul 1856 se începu pentru prima dată plata salariilor ofițerilor în avans, în loc de devans cum era până acum.

În acest an infanteria a fost dotată cu arme cu capsule, sistem Lorenz-Wilkinson.

La 8 decembrie apărură în locul “cercurilor de recrutare” “cercurile de completare”. Monarhia a fost împărțită în regiuni militare în 64 de cercuri principale și 8 cercuri auxiliare.

În sensul “Statutului de organizare pentru armata cezaro-rusă” din 25 ianuarie 1857 fiecare regiment de infanterie se compunea pe timp de pace dintr-un stat major cu 4 batalioane a câte o companie de grenadieri și 5 de fusilieri. În vreme de război se repartiza un batalion de depozit la 4 companii și la Înalțul Ordin special încă un batalion de grenadieri la 4 companii. În locul celor 4 locuri de caporal intrate la fiecare companie intrară 4 “conducători de grup” cu distincțiile de până aruncale plutonierului (3 stele de cârp alb), în timp ce plutonierii obțineau încă o bordură subire de mătase galbenă (cum se mai folosea și astăzi). Auditoriul păgubea caracterului ofițerului și a fost adăugat pentru ilor militare.

La 18 iunie Majestatea Sa Împăratul Franz Josef I sârbătorii la Viena centenarul fondării Ordinului Militar Maria Teresa, întemeiat de către marea Împărăteasă în amintirea victoriei de la Kolin. Au fost prezenți toți membrii din arhiva Ordinului și mulți din armate străine.

Dar în strălucitorul cerc de eroi, care-l înconjură pe Înalțul Nostru Comandant Suprem lipsea cel mai vrednic dintre cei vrednici. Lipsea bătrânul mare al Radetzky, cel mai vechi cavaler, pe care acest însemn de ordin militar îl împodobea de 58 de ani. Din Verona, de pe patul său de suferință, mare alul trimise bătrânilor și frații de arme cel mai cald salut.

Sânătatea nu i-a mai revenit.

Neegalat în loialitatea față de comandantul său suprem că și în dragostea sa față de armată, mare alul Josef Radetzky von Radetz muri la 5 ianuarie 1858 la Villa Reale, la castelul imperial de la Milano, în al 92-lea an al vieții sale eroice plină de faimă, după

ce Provider a i-a îng duit s dedice serviciului mai mult de 72 de ani sub domnia a cinci armate imperiale. Unul dintre cei mai mari comandan i de o ti ai Austriei trecuse în nefiin , unul dintre primii dintre aceia care au purtat departe str vechea glorie militar austriac , peste m rcile monarhiei, i lui însu i i s-a creat valoarea cuvenit în cele mai îndep rtate zone. i în timp ce aproape to i eroii dinaintea lui pl teau tributul lor naturii la intrarea în adânc b trâne e i cum soarele care apune abia dac mai arunc o lumin mat în jurul s u, Radetzky a atins în al 81-lea an al vie ii sale cea mai înalt culme a celebrit ii. Surprins de revolu ie în fruntea unui pâlc de armată luptând cu tr darea i cu sl biciunea, f r bani i resurse, complet neprg tit pentru un r zboi, atacat de întreaga Italie, el triumf asupra tuturor du manilor s i. „Noroc bun, comandantul meu”,-strig barda patrei-„Scoate sabia! Nu doar pentru glorie, de partea ta este Austria, noi ceilal i suntem ruine”. El i armata sa au fost bazele pe care cl tin torul tron habsburgic s-a în l at din nou i str lucitor. „Credin a ne-a f cut înving tori”, astfel scria b trâna mân ; ”c ci doar din credin poate s . încol easc un a a temerar i eu sunt mândru c Providen a m-a selec ionat pe mine, cel mai b trân în armat , de a ar ta lumii c credin a trebuie s înving . To i ov iau, to i du manii no trii anun au jubilând moartea frumoasei Austrii. Ultima stânc era armata i aceasta nu se cl tina. În ea se încercar inutil valurile furiei distrug toare i mai frumos decât niciodat urc setaua Austriei din cea mai adânc noapte”.

Înc în ziua mor i lui Radetzky se d du urm torul ordin pe armat : „Voin ei Atotputernicului I-a fost pe plac, ca pe cel mai b trân veteran al armatei Mele, pe victoriosul ei comandant, cel mai credincios servitor al meu, pe Feldmare alul Radetzky s -l cheme la El.

Gloria sa nemuritoare apar ine istoriei. Totu i, cu aceasta numele s u de erou va r mâne p strat pentru totdeauna armatei mele i regimentul Meu al 5-lea de husari îl va purta de-acum înainte pentru totdeauna.

Pentru a da expresie durerii armarei care sufer laolalt cu adânc a mea durere, ordon pe mai departe, ca în fiecare cazarm militar s se in pentru r posat un Te-

Deum festiv i s fie inut doliu de c tre întreaga mea armat i flot de-a lungul a 14 zile. Toate stindardele i steagurile vor purta în această perioadă crep”.

Viena, 5 Ianuarie 1858

Franz

Joseph

Nu doar Austro-Ungaria^{*} ci i întreaga Europ plângea pierderea de neînlocuit. Din multele armate germane se gr beau delega ii de ofi eri spre Viena pentru a da în numele Germaniei dovada onoarei, pe care o dedicau i armatele str ine eroului decedat. Mul i suverani germani au ordonat doliu trupelor lor. Armata rus , c reia Radetzky îi apar inea ca feldmare al i ca proprietar al unui regiment de husari, puser un doliu de trei zile la ordinul Împ ratului lor i mu l i ofi eri ru i au participat la funerarile de la Milano i Viena.

Din comandamentul Corpului 2 de armat , maestrul de armat Fr. Gyu1ay, înso it de peste 20 000 de oameni ai celor mai frumoase trupe, conducea cortegiul funerar pe str zi spre domul milanez. Mai mu l i arhiduci, 40 de generali i peste 100 de ofi eri urmau sicriul. Transportarea corpului de la Milano la Viena a urmat pe un dric special proiectat pentru aceasta. Solda ii tuturor trupelor armatei italiene împodobi i cu medalii l-au înso it pe r posatu l erou spre Viena.

La ordinul imperial sicriul a fost întâmpinat în toate garnizoanele militare de c tre corpul ofi eresc i o companie de onoare.

Pe 17 ianuarie, cortegiul funerar sosi la Viena.

În ziua urm toare, la orele 11 ale amiezii, cortegiul trecu poarta Arsenalului i a fost condus pe glacis de o companie de onoare i de o brigad de cavalerie, unde întreaga garnizoan i un num r imens de ofi eri autohtoni i str ini au acordat un ultim onor nemuritorului Mare al.

* Întrucât autorul a scris această lucrare la 1906, uit probabil neinten ionat c la data mor ii lui Radetzky nu exista înc Monarhia Austro-Ungar .

Cea mai mare onoare i se f cu eroului întors acas , când s-a a ezat Majestatea Sa Împ ratul i Regele Franz Josef I în persoan cu sabia scoas , în fruntea trupelor pornite în mar . St pânul Austro-Ungariei î i conduse cel mai credincios slujitor la mormânt. Trupele prezentar armele, drapelele cu crep se aplecau spre p mânt, începu mar ul de triste e Radetzky, i Împ ratul î i coborî în adânc triste e sabia. Întreaga Austro-Ungarie sim i ce-a pierdut. Cortegiul funerar se îndrept spre biserica mitropolitan Sf. Stefan unde continu binecuvântarea festiv . Apoi se merse spre gara de nord. Sicriul a fost mutat pe vagonul mortuar în timp ce trupele au tras trei salve de înmormântare. Majestatea Sa i-a coborât înc odat sabia în mi care adânc , în vreme ce corpul trecea prin fa a sa.

Înveli ul mortuar al Mare alului a fost a ezat în Wetsdorf, între Stokerau i Maisau.

La 21 august seara avu loc na terea prin ului mo tenitor Arhiducele Rudolf Franz Karl Josef. Majestatea Sa binevoind în ziua urm toare s numeasc pe prin ul mo tenitor ca titular colonel al Regimentului 19 infanterie de linie. „Vreau, ca fiul d ruit prin gra ia divin s apar in de la intrarea sa în aceast lume bravei mele armate” (Ordin de armat dat la Schönbrun, 22. august).

În leg tur cu introducerea unui nou etalon monetar, a „etalonului austriac” în locul „monedei conven ionale” de pân atunci, st o nou reglementare a salariilor în armat . Reforitor la salariile ofi erilor i solda ilor trupei, vezi anul de fondare al Regimentului 1860.

Deja la Congresul de pace de la Paris (1856) marele om de stat Camilo Cavour primul ministru i consilier al lui Victor Emanuel a adresat Marilor Puteri cererea de a elibera Italia de sub jugul str in i de a recunoa te unitatea i independen a na ional a acesteia. În ciuda simpatiei Fra ei i Angliei, care i-a asigurat mica Sardinie prin ajutorul s u în r zboiul Crimeii, cererea lui Cavour în fa a Congresului nu afl nici o aten ie. Totu i ea constitui pe mai departe programul politic al tuturor partidelor nationale italiene ti din Alpi pân în sudul Siciliei. Peste întreaga peninsul au fost organizate societ i i, a c ror str duin e vizau alungarea micilor prin i dependen i de

Austria, ca și independența și autoguvernarea Italiei. Alierea mereu crescând în peninsula conștinse casa domnitoare de Savoya-Piemont ca singură dinastie autohtonă de a se pune în fruntea mișcărilor naționale dacă nu voia să piardă conducerea în zăin elor populare în favoarea partidelor radicale. Situația tensionată a lucrurilor excludea o aplanare pa nică a contradicțiilor. Războiul era doar o problemă de timp. Austria se afla acum izolat. Atitudinea sa în războiul orientat i-a atras dușmăria Rusiei, frământările câștigă prietenia puterilor vestice. Interesul Angliei pentru unificarea Italiei se făcuse cunoscut tare și pe seau. Gândurile lui Napoleon al III-lea erau îndreptate spre nimicirea puterii și preponderenței Austriei în Italia. Adâncă neîncredere și rivalitatea înrădăcinată a Prusiei ca și pluriconducerea care cedează greu federației germane excluderă gândurile susinerii din partea imperiului german.

Austria și Sardinia se înarmară cu toate forțele. Încercările de mediere din partea Angliei, Franței și Prusiei rămăseseră lipsite de succes.

La 23 aprilie 1859 cabinetul vienez dădu un ultimatum celui sard, în care era expusă cerința demobilizării armatei și dizolvarea Corpului de voluntari în trei zile. Torino a refuzat. Pe 29 și 30 aprilie maestrul de infanterie Gyulay trecu Ticino.

Napoleon aranjă lucrurile astfel încât Austria să fie nevoită să înceapă ostilitățile. Într-un manifest de război el învinovăți Monarhia de ruperea păcii și îi impuse ca obligație de a se opune autorității Austriei.

Războiul începu.

Norocul în război era potrivnic armatei austriece. S-a ajuns la aparența că spiritul lui Radetzky s-a desprins de armată și succesul militar al Austriei a coborât în mormânt odată cu bătrânul Feldmareșal victorios.

La Magenta (4 iunie) și Solferino (24 iunie) francezii reușiră victoria.

La 8 iulie se ajunse la încheierea unui armistițiu la Villafranca, careia îi urmă la 11 iulie pacea preliminară de la Villafranca și pe 10 noiembrie tratatul definitiv de pace de la Zürich.

Austria cedă ara lombardă, pentru a ceda posesiunea a căreia curs deja mult sânge, cu excepția Mantuei și Păcii, lui Napoleon, care le schimbă contra Savoyei și Nizzei, de la Sardinia.

Influența decisivă de până atunci a imperialilor în Peninsula apeninică s-a rupt și s-a pus baza unificării statale a Italiei.

După încheierea păcii, Majestatea Sa Franz Josef I se îngrijește să facă cunoscută voința sa în privința Ordinului Militar :

„Bazat pe bunul meu drept, am intrat în luptă pentru reluarea tratatelor, bazându-mă pe încrederea popoarelor mele, pe vitejia armatei mele și pe aliații naturali ai Austriei.

Mi-am găsit popoarele pregătite pentru orice sacrificiu; luptele sângeroase au arătat din nou lumii curajul eroic și disprețul față de moarte al bravei Mele armate, care luptând în inferioritate, după ce mii de ofițeri și soldați și-au pecetluit cu moartea loialitatea privind bucuria în față continuarea luptei fără a conțina în putere și curaj.

Fără aliați, cedez doar în fața raporturilor nefavorabile ale politicii, aliații au căror obligație față de mine mai ales este, de a nu considera ca inutil sângele soldaților mei ca și sacrificiul popoarelor mele.

Din toată inima, mulțumesc armatei mele; ea mi-a arătat din nou că mă pot baza pe ea necondiționat în viitoarele bătălii.”

Verona, 12 iulie 1859

Franz

Joseph

La 22 ianuarie 1851 a fost desființat și regimentul grec de la Nășăud, prin reșcript imperial. Vestea a provocat o mare dezamăgire în rândul locuitorilor districtului, care luptaseră de partea Casei Imperiale în ultimul război și se arătaseră fideli acesteia ca de fiecare dată. Li s-au spulberat prin aceasta numeroase speranțe de mai bine, mulți având în continuare de suferit de pe urma situației grele provocate de

revolu ie. În semn de mul umire pentru serviciile aduse, Împ ratul le conferi dreptul de a se folosi în continuare de mun ii revendica i, ca i de alte surse i venituri din averile pe care le posedau pân atunci. Dar aceste prevederi n-au fost respectate, bunurile gr nicere i fiind luate mai târziu de c tre stat (fisc), ceea ce a dus la înr ut irea permanent i treptat a situa iei sociale i economice a locuitorilor acelor zone. Dar, în urma numeroaselor peti ii i permanentelor deleg ri, Curtea Imperial a aprobat înfiin area, în 1861, a Districtului autonom al N s udului.

Prin desfiin area Regimentului II de grani de la N s ud, s-a încheiat o perioad palpitant i frumoas din istoria acelor inuturi, care perioad a fost una extrem de interesant pentru popula ia româneasc a zonei, gr nicerii având o situa ie aparte în compara ie cu ceilal i români din Transilvania, meritele lor pe câmpul de lupt fiind r spl tite de c tre Suveranii austrieci.

**Militärische Neuerungen und wichtigere Ereignisse im Leben der
österreichischen Armee in der Zeitspanne 1849-1859 wiedergespiegelt in der
Monographie „Geschichte des k.u.k. Infanterieregiments nr. 63“ von Michael
Schneider**

Zusammenfassung

Michael Schneider erzählt uns über die militärische Reform des österreichischen Heers, über das neue Rekrutierungssystem, über die neuen Uniformen der Mannschaft und Offizieren, über das neue Belohnungssystem. Eine große Teil des Abschnittes wurde dem großen Feldmareschal Radetzky gewidmet. Schneider betrachtete ihn als einen den größten Kämpfer der Neuzeit. In der dritten Teil handelt sich um die Kriege mit Italien und Frankreich, am Ende deren Österreich besiegt wurde.

Der II. rumänische Grenzregiment wurde am 11. August 1851 abgeschafft, nachdem er treu dem Österreichischen Haus wurde. Der österreichische Heer ist reformiert, auch die Grenzregimenten aus Siebenbürgen, deren Bewohner die wirtschaftlichen, sozialen und militären Folgen der Reform zu leiden hatten.